

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بهرام رحمانی

۲۲ جنوری ۲۰۱۳

مذاکره، ترور و جنگ دولت ترکیه با «پ.ک.ک.»!

مقدمه

مردم کرد بی حقوق ترین و محروم ترین و در عین حال مبارزترین و مقاوم ترین مردمان منطقه بحرانی خاورمیانه هستند. آن ها، در حالی که بزرگ ترین ملیت منطقه اند بین کشورهای ایران، عراق، ایران و سوریه و بخشی ارمنستان و جمهوری آذربایجان تقسیم شده اند. اما اکثریت آن ها، ساکن ترکیه هستند. در مورد شهروندان کرد ترکیه، آمارهای متفاوتی از ۲۰ تا ۲۵ درصد از جمعیت ۷۰ میلیون نفری ترکیه را تشکیل می دهند اعلام شده است. حدود دوسوم کردهای ترکیه در جنوب شرقی و شرق ترکیه (موسوم به کردستان ترکیه) سکونت دارند.

کردستان ترکیه، حدود ۳۰ درصد از خاک ترکیه را به خود اختصاص داده است. ۹۰ درصد از جمعیت کردستان ترکیه، کرد هستند. فقط ۱۰ درصد جمعیت این منطقه غیرکرد مانند اعراب، ارمنه، ترک ها و علوی ها هستند. کردها در ۱۴ ولایت ترکیه چون ولایت های حکاری، وان، آغری، قارص، سیرت، تبلیس، موشی، دیار بکر، بینگول، تونجلی (درسیم)، ماردین، اورفا، آدیامان و آلازیغ و... کار و زندگی می کنند.

سرکوب و مبارزه کردها در ترکیه یک تاریخ طولانی دارد و به اواخر فروپاشی امپراتوری عثمانی می رسد. در سال ۱۹۷۶، فعالان سیاسی کرد، سازمان های چپ متعددی را تأسیس کردند. اما مؤثرترین سازمان چپ کردی در دهه ۱۹۷۰، حزب کارگران کردستان یا پ.ک.ک. بود. این حزب در سال ۱۹۷۴، اعلام موجودیت کرد.

در سال های اخیر، دولت ترکیه به جمعیت ۱۰ تا ۱۵ میلیونی مردم کرد در کشور اعتراف کرد در حالی که قبلاً به کلی منکر هویت کردها بود، اما سازمان های کرد مخالف حکومت مرکزی ترکیه، رقم ۲۵ تا ۳۰ میلیون نفر را برای جمعیت کردهای ترکیه ذکر می کنند. در این میان منابع بی طرف نیز به جمعیتی در حدود ۲۰ میلیون نفر کرد در ترکیه اشاره دارند.

علاوه بر این، مهاجرت کردها از شهرهای شرقی و جنوب شرقی ترکیه به مناطق غرب و جنوب غربی باعث تغییر بافت جمعیتی بسیاری از شهرهای ترکیه (خصوصاً حاشیه شهرهای بزرگ) شده است؛ شهرهایی مانند ازمیر، آدانا، استانبول، آنکارا و... در محاصره کردهای مهاجر درآمده اند. پدیده «محاصره شهرها توسط کردها»، موجبات نگرانی بیشتر حکومت و ترک های نژادپرست را فراهم کرده است. در مورد علل مهاجرت کردها، تحلیل گران مختلف عموماً به سه دلیل اصلی اشاره کرده اند: سرکوب های پولیسی و برقراری نوعی از حکومت نظامی و کنترل شدید مردم و فرار از حملات ارتش، عدم سرمایه داری و اشتغال ضعیف و بی کاری زیاد و برخی مواقع نیز کوچ اجباری توسط دولت و...

مهاجرت مردم کرد از کردستان، باعث شده است که در حال حاضر ۲/۵ میلیون کرد ساکن استانبول هستند و لقب پرجمعیت ترین شهر کردنشین منطقه را به خود اختصاص دهد. در آنکارا، پایتخت ترکیه نیز حدود یک میلیون و ۴۵۰ هزار نفری کرد زندگی می کنند.

در طی تابستان ۱۹۸۴، پ.ک.ک تشکیل بریگادهای آزادسازی کردستان را اعلام کرد و از پایگاه هائی در شمال عراق، حملاتی را علیه واحدهای ارتش ترکیه و ایستگاه های پولیس واقع در روستاهای جنوب شرقی انجام داد.^[۴] ارتش ترکیه با اعزام واحدهای مسلح سنگین به کردستان عکس العمل نشان داد. اما در تلاش برای دستگیری چریک های پ.ک.ک که اقدام به این حملات می کردند موفق نبود. حملات چریک های پ.ک.ک تشدید شد و در می ۱۹۸۸، پ.ک.ک تشکیل ائتلاف گسترده ای از نیروهای «جبهه ملی آزادیبخش کردستان» (ERNK) را اعلام کرد. به این ترتیب، تهاجم حکومت مرکزی به پ.ک.ک و مردم کردستان در تاریخ بیش از سه دهه است که بی وقفه ادامه دارد. از سوی دیگر، در حالی که مقامات حکومت ترکیه با عبدالله اوجلان رهبر زندانی پ.ک.ک در حال مذاکره بودند ناگهان سه عضو زن فعال این حزب در فرانسه، ترور شدند.

عبدالله اوجلان از ۱۴ فبروری سال ۱۹۹۹ دوران حبس ابد خود را در جزیره خالی از سکنه ایمرالی در نزدیکی استانبول می گذراند.

مذاکرات دولت ترکیه با اوجلان به داغ ترین موضوع رسانه های داخلی و بین المللی و محافل سیاسی این کشور تبدیل شده است. البته مذاکره با دولت، همواره یکی از خواسته های پ.ک.ک در ده دهه اخیر بوده است اما دولت ترکیه و به ویژه ارتش و میت (پلی مخفی)، علاقه ندارند که این منطقه به حالت عادی برگردد. چون که از یک سو، وجود بحران در کردستان، قدر قدرتی آن ها را هم چنان نگاه می دارد و از سوی دیگر، قاچاق سلاح و مواد مخدر نیز در این منطقه زیر نظر برخی مقامات حکومت و نظامیها صورت می گیرد و درآمدهای کلانی دارند. هر از چند گاهی این مسایل، حتی به رسانه ها نیز کشیده می شود. در ادامه این مطلب ترور پاریس، مذاکره با اوجلان و هم زمان بمباران مقرهای پ.ک.ک در کوه های قندیل و عکس العمل احزاب پارلمانی را مورد بحث و بررسی قرار می دهیم.

ترور پاریس

جسد سه زن فعال سیاسی کرد عضو حزب کارگران کردستان ترکیه (پ.ک.کا)، از جمله یکی از بنیان گذاران این حزب، امروز پنجشنبه دهم جنوری ۲۰۱۳، در مرکز اطلاع رسانی کردستان، در یک محله شلوغ پاریس کشف شد. به گزارش آسوشیند پرس این اجساد حدود ساعت ۱:۳۰ بامداد روز پنجشنبه از سوی پولیس در حالی کشف شدند که به سر آن ها شلیک شده بود.

وزیر کشور فرانسه، یکی از کشته شدگان را سکینه جانسیز، از بنیان گذاران پ.ک.کا معرفی کرده است. یک وب سایت متعلق به کرد زبانان نیز با انتشار عکس های منتسب به افراد کشته شده، نام دو زن دیگر را فیدن دوغان و لایلا سویلمز اعلام کرده است. به گفته این وب سایت خانم دوغان «رئیس مرکز اطلاع رسانی کردستان» بوده است. هنوز مشخص نیست که این قتل توسط چه فرد یا گروهی و با چه انگیزه ای صورت گرفته است. اما به احتمال زیاد پلیس مخفی ترکیه (میت) و یا گروه فاشیستی گرگ های خاکستری که با ارگان های امنیتی حکومت ترکیه، رابطه تنگاتنگی دارند این سه فعال سیاسی را ترور کرده اند.

به دنبال انتشار خبر کشته شدن این سه زن کرد، صدها تن از فعالان سیاسی کردستان ترکیه در مقابل مرکز اطلاعات کردستان در پاریس جمع شدند و دست به اعتراض زدند.

قتل این سه زن در حالی رخ داده است که رسانه های ترکیه هفته گذشته، از گفت و گوی مقام های سیاسی این کشور با «عبدالله اوجالان» رهبر زندانی حزب پ.ک.کا. خبر داده بودند.

کردهای ترکیه، ۲۰ درصد از جمعیت ۷۵ میلیون ترکیه را تشکیل می دهند اما صد سال اخیر همواره با سرکوب و کشتار حکومت های مرکزی ترکیه مواجه بوده اند. تاکنون هرگونه اعتراض به حق و عادلانه آن ها هم چون مردم کردستان ایران، توسط حکومت با سرکوب و کشتار و کوچ اجباری جواب داده شده است.

مذاکره

در یک ملاقات غیرمنتظره، دو تن از نمایندگان پارلمان کرد حزب صلح و آشتی ترکیه، احمد ترک و آیلا آکات با عبدالله اوجالان رهبر زندانی حزب کارگران، PKK (پ ک ک) ملاقات کردند. این اولین باری است که نمایندگان کرد پس از مدت ها توانسته اند با اوجالان دیدار کنند. هم چنین هاکان فیدان، رئیس سازمان اطلاعات ترکیه (میت) دو روز را در زندان ایمرالی با اوجالان گذرانده است. به نظر می رسد مذاکرات صلح بین کردها و دولت ترکیه وارد مرحله جدیدی شده باشد. مطبوعات ترکیه می گویند فیدان و عبدالله اوجالان بر روی برنامه خروج نیروهای پ.ک.ک از ترکیه موافقت کرده اند.

هفته گذشته نیز رجب طیب اردوغان نخست وزیر ترکیه در یک مصاحبه در تلویزیون ملی ترکیه، گفت که مأموران سازمان اطلاعات ترکیه، با آقای اوجالان ملاقات کرده اند. اردوغان، گفت اولویت دولت او خلع سلاح پ.ک.ک است. اما سوال این جاست آیا اوجالان حاضر خواهد بود از (پ.ک.ک) بخواهد بدون قید و شرط سلاح شان را زمین بگذارند؟ آیا شورای رهبری (پ.ک.ک) در کوهستان قنبدیل به حرف های اوجالان گوش خواهد داد؟ آیا دولت ترکیه، به خواست های کردها جواب خواهد داد؟ این سوالاتی است که اردوغان و نماینده اش در هفته گذشته به آن ها جوابی ندادند.

گفته شده است که در سال ۲۰۱۰ نیز مذاکراتی مخفیانه بین اعضای اروپائی (پ.ک.ک) و دولت ترکیه در اسلو پایتخت نروژ صورت گرفت، اما این مذاکرات در سال ۲۰۱۱، بدون نتیجه خاتمه یافت. برای مدتی دولت این مذاکرات را انکار کرد، اما بعدها هر دو طرف یک دیگر را به شکست مذاکرات متهم کردند. پس از شکست مذاکرات اسلو، اردوغان سیاست تشدید عملیات نظامی علیه (پ.ک.ک) و دستگیری فعالان سیاسی کرد را در پیش گرفت. در دو سال گذشته، بیش از ۸۰۰۰ فعال سیاسی کرد، شهرداران، نمایندگان مجلس و روزنامه نگاران به اتهام تروریسم و عضویت در اتحادیه جوامع کردستان KCK دستگیر شده اند. دولت ترکیه KCK را چتری برای فعالیت (پ.ک.ک) در ترکیه می خواند.

دستگیری فعالان کرد هنوز ادامه دارد و روزانه چندین فعال سیاسی کرد در ترکیه دستگیر می شوند، اما از طرف دیگر، دولت اردوغان مشغول مذاکره با رهبر حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) است. مقامات ترکیه، در توجیه این همه وحشی گری و سرکوب خود علیه مردم کرد، ادعا دارند که پ.ک.ک قصد داشت بهار عربی در مناطق کردنشین ترکیه را شروع کند، اما این برنامه شکست خورد.

روزنامه های ترکیه، هم چنین نوشته اند اوجالان خواهان بهبود وضعیت زندان شده و از دولت خواسته امکان ارتباط مستقیم او را با رهبران پ.ک.ک در قنبدیل فراهم کند. اوجالان از زمان دستگیریش در سال ۱۹۹۹ در انفرادی به سر می برد. در دو سال اخیر وکلای او، اجازه ملاقات با او را نداشته اند. با توجه به شرایط زندان اوجالان، نمی توان گفت تا چه حد گفته های اوجالان مورد تأیید و قبول بخش دیگری از رهبری پ.ک.ک خواهد بود؟ از این رو، شک و تردیدهای زیادی وجود دارد که تا چه اندازه رهبران پ.ک.ک در کوهستان قنبدیل به حرف های اوجالان گوش خواهند داد؟

باریش آلتان، از روزنامه «زمان» ترکیه، بر این عقیده است که: «دولت با مطرح کردن دوباره اوجالان می خواهد از نفوذ برخی از رهبران تندرو پ.ک.ک در قندیل بکاهد.»

روزنامه «ملیت» نیز در مصاحبه ای با زبیر آیدار که از وی در این روزنامه به عنوان مسؤول پ.ک.ک در اروپا نام برده شده، آورده است: «دیدار با آقای اوجالان و اطلاع رسانی این مذاکره به افکار عمومی قدمی مثبت است. رهبر ما پایه گذار و رهبر جنبش ماست و جنبش ما موظف به اطاعت از اوست. مسؤول گفت و گوها اوجالان است، اما این مذاکرات نمی تواند از جزیره ایمرالی پیش برده شود. بدون بهبود شرایط اوجالان مذاکرات به پیش نخواهد رفت.»

به گزارش خبرگزاری های بین المللی و داخلی، دولت ترکیه در پی یافتن راه حلی برای خلع سلاح شورشیان کرد با عبدالله اوجالان، رهبر زندانی حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) مذاکره کرده است.

روزنامه المانی «برلینر تسایتونگ»، درباره مذاکرات اخیر نوشت: «رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه، چراغ سبز برای انجام مذاکره با عبدالله اوجالان را داده است. اعتصاب غذای ۹ هفته ای زندانیان کرد در نومبر ۲۰۱۲ و دستور اوجالان برای پایان دادن به این اعتصاب نشان داد که نفوذ وی هم چنان پابرجاست. به نظر می رسد که پایان دادن به مبارزه مسلحانه بدون توافق با اوجالان، دشمن شماره یک ترکیه، ممکن نیست.»

روزنامه «حریت» چاپ ترکیه به نقل از یالچین آکدوغان، مشاور ارشد رجب طیب اردوغان، نخست وزیر این کشور، نوشت که امکان پیروزی نظامی بر گروه پ.ک.ک وجود ندارد.

روزنامه حریت ترکیه، ضمن اشاره به دیدار و مذاکره ۴ ساعته مسؤولان سازمان اطلاعات ترکیه (میت) با عبدالله اوجالان خبر داد که اسامی اعضای هیأت مذاکره کننده عبدالله اوجالان هم مشخص شده است. این اعضا که از سوی عبدالله اوجالان «اندیشمندان جنبش سیاسی کرد» نام گرفته اند، عبارتند از احمد ترک، نماینده مستقل و رئیس هم طراز کنگره جامعه دموکراتیک، آیلا عقاد، نماینده حزب کردی صلح و دموکراسی در مجلس ترکیه از شهر باتمان، مرال دانیس بش تاش، معاون دبیرکل حزب کردی صلح و دموکراسی، و شرافت الدین الچی، نماینده حزب صلح و دموکراسی که هفته قبل درگذشت. لازم به یادآوری است که عقاد و بش تاش پیش از این وکلای مدافع رهبر پ.ک.ک بوده اند. احمد ترک، آیلا عقاد و مرال دانیس بش تاش روز چهارشنبه ۱۲ ماه جدی دیداری ۲ ساعته با عبدالله اوجالان داشته اند.

روزنامه حریت در شماره روز جمعه ۱۵ جدی ۱۳۹۱ خود به نقل از عبدالله اوجالان نوشت: «هدف ایجاد یک فضای عاری از سلاح برای حل مسأله کردهاست. هدف بر زمین گذاشتن سلاح از سوی پ.ک.ک است. مذاکرات در این راستا آغاز شده است و همه باید هوشیار باشند.» حریت، نوشته است که هدف از مذاکرات دولت ترکیه با عبدالله اوجالان «ارائه یک راه حل برای جامعه ترکیه در اوایل سال ۲۰۱۳» است.

این روزنامه، هم چنین به نقل از عبدالله اوجالان آورده است: «این روند قابل توقف نیست. اگر اتفاقی در طول این روند نیفتد و مذاکرات با حکومت روند مثبتی داشته باشد، می توان گام های مهمی را در ماه های آینده برداشت. همه باید در این روند صبور باشند. اراده ای غیر از اراده خودم را در این مذاکرات قبول نخواهم کرد.»

خبرگزاری «فرات نیوز»، نزدیک به جریان پ.ک.ک، نیز از قول رهبر پ.ک.ک نوشته است: «هم پ.ک.ک و هم حکومت ترکیه به من فشار می آورند. من تا دو هفته می توانم مسؤلیت خود را برعهده بگیرم اما این موضوع به تحولات آتی وابسته است. اگر تحولاتی رخ دهد من نقش خود را برعهده خواهم گرفت.»

فرات نیوز، هم چنین از انتقاد عبدالله اوجالان از رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه، خبر داده و از قول وی نوشته است: «وقتی به سخنان اخیر نخست وزیر ترکیه گوش می کنیم، تعجب آور است. آن ها از یک طرف مذاکره می

کنند و از سوی دیگر بر سخنان ملی‌گرایانه خود می‌افزایند. می‌دانم، ممکن است این سخنان ملی‌گرایانه برای جمع آوری رأی باشد، اما نباید این گونه رفتار کنند.»

خبرگزاری فرات نیوز، به سخنان رهبر پ.ک.ک استناد کرده است که می‌گوید: «دیدگاه ما دیدگاه کردگرایانه نیست. ما تنها به دنبال کردگرایی، ترک‌گرایی یا عرب‌گرایی نیستیم. پروژه ما مبتنی بر گروه‌ها، رده‌ها و طبقات اجتماعی است. خودمختاری دموکراتیک مورد نظر ما تنها مربوط به کردستان نیست و سواحل اژه، دریای سیاه و آناتولی مرکزی را هم در بر می‌گیرد.»

روزنامه «رادیکال» ترکیه هم در مقاله خود در روز ۱۴ جدی ۱۳۹۱ می‌نویسد که هاکان فیدان، رئیس سازمان اطلاعات ترکیه، پس از مذاکرات خود در ۱۶ دسامبر ۲۰۱۲ پیش از آغاز سال نوی میلادی هم یک روز کامل را در جزیره ایمرالی به سر برده است.

به نوشته این روزنامه، درخواست عبدالله اوجالان از پ.ک.ک برای «بر زمین گذاشتن سلاح»، «خروج عناصر مسلح پ.ک.ک از مرزهای ترکیه»، «تصویب چهارمین بسته اصلاحات قضائی ترکیه» و «آزادی هزاران نفر از اعضای کنفدرالیسم جوامع کردستان» و «تصویب خودمختاری حکومت‌های محلی» است که این مورد از جمله درخواست شورای اروپاست و از مفاد مهم توافق دولت ترکیه با پ.ک.ک به شمار می‌آید.

روزنامه رادیکال، می‌نویسد: «علت شتاب دولت وابسته به حزب حاکم «عدالت و توسعه ترکیه» برای توافق با پ.ک.ک، در انتخابات محلی و انتخابات ریاست جمهوری ترکیه در سال ۲۰۱۴ نهفته است و دولت اردوغان تلاش می‌کند پیش از پایان سال ۲۰۱۳ با پ.ک.ک به توافق برسد.»

لازم به یادآوری است که رجب طیب اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه، این اعتصاب غذا را «نمایش» و تلاشی برای «اخاذی سیاسی» خواند بود. اما با این وجود، اردوغان و دولتش زیر فشار افکار عمومی داخلی و بین‌المللی قرار گرفته بودند، آمادگی خود را برای یافتن راه حل، دست کم در قبال برخی از مطالبات ابراز داشتند.

روز دوشنبه ۵ نوامبر ۲۰۱۲، دولت ترکیه در پی گسترش اعتصاب غذای زندانیان کرد، لایحه‌ای به مجلس برد که تکلم به زبان کردی را در محاکم قضائی این کشور مجاز می‌شمارد. حق صحبت کردن به زبان مادری در بازجویی و دادگاه، از مطالبات اصلی زندانیان اعتصابی بود.

در مورد تغییر وضعیت اوجالان، نخست‌وزیر اردوغان و دولتش هم چنان ایستادگی نشان دادند اما سپس عقب‌نشینی کردند. تا این که مذاکرات میان مسؤولان ترکیه و اوجالان در روز ۲۳ دسامبر ۲۰۱۲، صورت گرفت.

لازم به یادآوری است که مدتی پس از دستگیری اوجالان، پ.ک.ک اعلام کرد که رهبر جدیدی برگزیده است، اما ناظران سیاسی بر این باورند که عبدالله اوجالان رهبر با نفوذ و بلامنزعه پ.ک.ک محسوب می‌شود و تنها به دلیل حبس اوجالان، رهبری موقت به «مراد کارایلان» محول شده است.

واکنش احزاب پارلمانی اپوزیسیون دولت اردوغان به مذاکره با پ.ک.ک

اخبار مربوط به مذاکرات حکومت ترکیه با اوجالان، واکنش‌های گوناگون احزاب، گروه‌ها و تشکل‌های سیاسی، اجتماعی و صاحب‌نظران ترکیه را به همراه داشت.

کمال قلیچداروگلو، رهبر «حزب جمهوری خلق»، حزب اصلی مخالف دولت ترکیه، در گفت‌وگوئی با فکرت بیلا، روزنامه‌نگار مشهور ترک، از عدم پیشداوری حزب متبوعش در مورد مذاکرات دولت ترکیه با عبدالله اوجالان خبر داد.

قلیچدار اوغلو، گفت: «ما پیشداوری نمی کنیم، اما نگرانی های خود را داریم. پایه و اساس نگرانی هایمان هم عدم رفتار پایدار دولت است.» رهبر حزب جمهوری خلق، خطاب به دولت ترکیه نیز گفت: «شما می گفتید ما مذاکره نمی کنیم و مبارزه می کنیم. اما معلوم شد که در حال مذاکره هستید. حداقل به مردم راست بگوئید.»

قلیچدار اوغلو، با تأکید بر این که اگر مذاکرات به خلع سلاح بی قید و شرط منجر شود و اطلاع رسانی به مردم به طور صحیح انجام شود با این نوع مذاکرات مخالفتی نخواهند کرد. او، هم چنین افزود: «این امر نباید برای ایجاد یک فضای امن در هنگام انتخابات به کار گرفته شود. مذاکرات باید برای حل مسأله و خلع سلاح گروه تروریستی انجام شود نه برای جمع آوری رأی.»

صلاح الدین دمیرتاش، دبیرکل حزب صلح و دموکراسی و نماینده مردم دیاربکر در پارلمان که در مجلس ترکیه با گروهی از خبرنگاران مصاحبه می کرد از سخنان اردوغان در زمینه مذاکرات با اوجالان در جزیره ایمرالی به عنوان یک اقدام کاملاً مثبت یاد کرد و افزود: «ما هم مصرانه به دنبال همین بودیم.»

او، در پاسخ به سؤالی مبنی بر این که واکنش پ.ک.ک به درخواست عبدالله اوجالان مبنی بر برزمن نهادن سلاح چه خواهد بود، گفت: «جریان کردی جریان بزرگی است که از گروه های مختلفی تشکیل شده است. اما ۹۹ درصد این جریان از اوجالان اطاعت خواهند کرد. افراد بی تردید به درخواست عبدالله اوجالان گوش خواهند داد.»

دمیرتاش، در خصوص موفقیت مذاکرات حکومت ترکیه با رهبر پ.ک.ک نیز چنین توضیح می دهد: «برای پیش برد روند مذاکرات باید در سال ۲۰۱۳ اقدامات عملی انجام شود. مسأله کرد مسأله ای نیست که ظرف امسال برطرف شود. اما اگر قدم های درستی برداشته شود و روند مذاکرات در چارچوب اعتمادسازی پیش برده شود می توان شاهد آغاز گسترش اعتقاد به حل مسأله در سال جاری بود.»

ارطغرل اوزکوک، ستون نویس روزنامه حریت در مقاله ۱۵ جدی ۱۳۹۱ ضمن اعلام «حمایت قلبی» خود از مذاکرات دولت با عبدالله اوجالان به مسأله ترک بودن و کرد بودن در ترکیه هم می پردازد. به عقیده اوزکوک، اعتراف به «ترک بودن» در ترکیه مشکل تر از اعتراف به «کرد بودن» است. به عقیده او، در ترکیه «کسی که می گوید من کرد هستم پیشرو نامیده می شود» و «کسی که می گوید من ترک هستم فاشیست نامیده می شود.»

روشن چاقیر، ستون نویس روزنامه ترکی زبان «وطن» هم به بررسی واکنش های ترک ها و کردهای ترکیه به موضوع مذاکرات دولتی با عبدالله اوجالان پرداخته است. به اعتقاد چاقیر، اگر دولت ترکیه به صورت علنی ۵ سال پیش مذاکرات خود با اوجالان را اعلام می کرد، ممکن بود یک قیامت کوچک در ترکیه پدید آید و تأثیرات آن به خیابان ها کشیده شود، اما امروز ترکیه شاهد چنین عکس العملی نیست.

او در مقاله خود در روزنامه وطن، علت این امر را در شکستن تابوی موسوم به «ممنوعیت مذاکره با تروریست ها» می داند و می نویسد: «علت فروپاشی این تابو افکار عمومی ترکیه است. افکار عمومی ترکیه انتظار دارد دولت ترکیه به هر روشی مسأله کردها در ترکیه را حل کند.»

روشن چاقیر، موفقیت مذاکرات را منوط به در نظر گرفتن «نگرانی های ترک ها و نیز حیثیت و اعتبار کردها» و برقراری تعادل در این زمینه می داند.

ادامه تهاجمات ارتش ترکیه به کردستان

در حالی که نمایندگان از سوی حکومت ترکیه با اوجالان مذاکره می کردند؛ ارتش ترکیه در روز دوشنبه ۳۱ دسامبر ۲۰۱۲ برابر با ۱۱ جدی ۱۳۹۱، اعلام کرد که با انجام عملیاتی موفق شدند دست کم ۱۰ شورشی مسلح کرد را از پای در آورند. در دیاربکر در جنوب شرقی ترکیه نیز یک انبار مهمات و سلاح به دست نیروهای نظامی افتاد. به گفته

مقامات رسمی ترکیه، عملیات نظامی روز دوشنبه به طور عمده علیه پ.ک.ک و جنگ جویان مسلح این حزب بوده است.

فاکتور سوریه

حکومت ترکیه، در رابطه با برکناری حکومت سوریه نقش اصلی را عهده دار شده است. بنابراین، مذاکره با پ.ک.ک و در صورت توافق یک پیروزی بزرگی برای حکومت ترکیه و مخالفان حکومت سوریه محسوب می شود. چرا که پ.ک.ک با ایجاد سازمان های نزدیک به خود، تحت نام های مختلف در کشورهای ایران، عراق و سوریه نیز فعالیت می کند. پیچیدگی شرایط سبب ائتلاف های موقت و متناقضی میان پ.ک.ک و دولت های منطقه می شود. برای مثال، از آن جایی که دولت ترکیه مخالف سرسخت حکومت اسد در سوریه به شمار می آید، حزب پ.ک.ک و شاخه سوریه آن «حزب اتحاد دمکراتیک» (PYD) وارد توافقاتی نانوشته با حکومت سوریه شده است. سازمان پژاک نیز به عنوان شاخه تشکیلاتی و عملیاتی پ.ک.ک در ایران محسوب می شود با حکومت اسلامی مبارزه می کند. در حالی که سابقاً پ.ک.ک رابطه نزدیکی با حکومت اسلامی ایران داشت؛ پایگاه هائی در این کشور داشت و عثمان اوجالان برادر عبدالله اوجالان نیز مدتی در ایران زندگی می کرد.

تا آن جا که به کردهای سوریه برمی گردد، همواره از سوی حکومت مرکزی مورد آزار و اذیت قرار می گرفتند به طوری که گفته می شود تا این اواخر، حتی حکومت سوریه برای صدها هزار کرد سوری، کارت هویت و شناسنامه صادر نمی کرد. و از نظر اقتصادی نیز مناطق کردنشین جزء مناطق بسیار محروم سوریه محسوب می شوند. در دوره حاکمیت حافظ اسد پدر بشار اسد، مردم مناطق کردنشین بارها با سرکوب های وحشیانه نیروهای حکومتی روبه رو بوده اند.

در حال حاضر علاوه بر حاد بودن اعتراضات مردمی در داخل سوریه، رقابت های حکومت سوریه با همسایه شرقی اش، یعنی سیاست های خصمانه حکومت ترکیه علیه حکومت سوریه، این فضاء را ایجاد کرد که سیاست های حاکمیت سوریه نسبت به کردهای این کشور ملایم شود.

ده ها مقرر فرماندهی رهبری پ.ک.ک یعنی عبدالله اوجالان، در بقاع لبنان برقرار بود اما در سال ۱۹۹۹ میلادی این وضعیت موجب ایجاد تنش جدی تا مرز رویارویی نظامی میان ترکیه و سوریه شد تا این که سرانجام با خروج اوجالان از سوریه و لبنان و سفر به روسیه و ایتالیا کشمکش طرفین تا حدودی فرو نشست. اما اوجالان، با همکاری سرویس های امنیتی اسرائیل و آمریکا و کنیا به دام مأموران سازمان جاسوسی ترکیه «میت» گرفتار شد و از آن تاریخ عبدالله اوجالان از زندان، هم چنان در سیاست های پ.ک.ک تأثیرگذار بوده است.

با شروع اعتراضات داخلی سوریه، مجدداً بحث کردهای سوریه مطرح شد و به نوعی مردم مناطق کردنشین خود را درگیر رویدادهای داخلی سوریه نکردند. اخیراً بیش از ده سازمان کردی در سوریه فعال شده اند که بیش تر این سازمان ها روابط نزدیکی با حزب دمکرات کردستان عراق و اتحادیه میهنی کردستان عراق دارند.

اما تنها حزب اتحاد دمکراتیک با آن ها رابطه ندارد که خود را به پ.ک.ک نزدیک تر می داند و قدرت و تعداد اعضاء و نیروی شبه نظامی و نظامی حزب اتحاد دمکراتیک بیش از تمامی سازمان های کردی سوریه است و عملاً تسلط واقعی بر مناطق کردنشین در انحصار آن ها است.

کردهای سوریه در سه منطقه مجزا و جدا از هم ساکنند و اتحادیه دمکراتیک، تحت تأثیر پ.ک.ک است از قدرت نمائی ترکیه در سوریه و دخالت های دولت ترکیه و نهایتاً گسترش و تعمیق نفوذ ترکیه در این خصوص مخالف است. ترکیه را دشمن کردها می داند و عملاً در جبهه ای که ترکیه و یا به نوعی حزب دمکرات کردستان عراق علیه

حکومت سوریه گشوده اند، دفاع نمی کند. این حزب کردی اعلام کرده که اگر «ارتش آزاد سوریه» به حریم آن ها نزدیک شود مورد تهاجم قرار می گیرد.

از سوی دیگر حکومت و نیروهای نظامی سوریه، احتمالاً با تحلیلی خاص و بدون هیچ درگیری مناطق کردنشین را تخلیه و به پادگان های خود برگشته اند و یا مناطق دیگر اعزام شده اند. شاید این سیاست هم یکی از دلایل این امر باشد که دولت ترکیه از چند جهت با تقابل روبه روست و توافق با پ.ک.ک، حتی اگر موقتی هم باشد می تواند برایش یک دستاورد محسوب شود. بنابراین، قدرت گرفتن شاخه ای از نیروی نظامی کردها آن هم شاخه پ.ک.ک، در تضاد کامل با منافع ترکیه است.

در حقیقت فعال کردهای سوریه، با کارت بازی های منطقه ئی و حکومت سوریه بازی می کنند از این رو، آینده ای مبهمی دارد.

از مذاکره با اوجالان تا ترور فعالان پ.ک.ک در پاریس

عملیات ترور اخیر در پاریس که در آن، سکینه جانسیز، یکی از بنیان گذاران حزب کارگردان کردستان (پ.ک.ک) و دو زن فعال سیاسی دیگر از وابستگان این حزب جان باختند، در نوع خود کم سابقه بود. چرا که مدت ها بود اعضای این حزب در یک پایتخت اروپائی ترور نشده بودند.

فیدان دوغان، یکی دیگر از زنان به قتل رسیده ۳۲ سال داشت و در مرکز اطلاعات کردها در پاریس مشغول به کار بود. لیلیا سولماز، نفر سوم هم با ملیت بلژیکی از نمایندگان کنگره کردستان بوده است. این جنایت، معمای پیچیده است از این رو، راه را بر گمانه زنی های مختلفی باز کرده و بر پیچیدگی های آن افزوده است.

موضع پ.ک.ک بر تروریسم دولتی تأکید دارد. در بیانیه این حزب آمده که چنین عملیات تروری آن هم در مرکز پاریس و در یکی از شلوغ ترین خیابان های این شهر، بدون دخالت سازمان های اطلاعاتی بین المللی و کمک دولت ها امکان ندارد. همان طور که دستگیری خود اوجالان در کنیا و انتقالش به ترکیه، بدون همکاری پولیس مخفی ترکیه «میت» با سازمان «سیا» امریکا و «موساد» اسرائیل و... امکان پذیر نمی شد.

صلاح الدین دمیرتاش، دبیرکل حزب آشتی و دموکراسی که یک حزب قانونی در ترکیه است و چند نماینده نیز در پارلمان این کشور دارد بلافاصله پس از انتشار خبر ترور به پاریس رفت و در سخنرانی برای جمعی که برای اعتراض گردآمده بودند، دستگاه اطلاعاتی و امنیتی فرانسه را مقصر دانست و این ترور را «روبوسکی فرانسه» نام نهاد.

«رسوائی روبوسکی» که از نام روستائی کردنشین در مرز ترکیه و عراق به نام روبوسک گرفته شده و به رسوائی اولو دره (دره مرده) هم معروف است، قضیه زمستان گذشته رخ داد که سازمان اطلاعاتی امریکا با اطلاعاتی که از هواپیماهای بی سرنشین تجسسی ارتش ایالات متحده دریافت کرده بود، عبور کاروانی از مرز عراق به سوی ترکیه را به سازمان اطلاعاتی ترکیه (میت) خبر داد و جنگنده های اف ۱۶ نیروی هوائی ترکیه، این کاروان را به گمان آن که چریک های پ.ک.ک می باشند هدف آتش قرار دادند اما فردای آن روز مشخص شد که قربانیان، سی و چهار کولبر کرد محلی بودند که اجناس قاچاقی مانند سیگار و چای و گازوئیل به ترکیه رد می کردند و بزرگ سالترین شان بیست ساله بود.

احتمالاً هدف صلاح الدین دمیرتاش، از چنین تشبیهی آن بوده که دستگاه امنیتی فرانسه یا سهل انگاری کرده یا این که عمداً چشم روی هم گذاشته و اجازه داده که این ترور صورت بگیرد. چرا که مهره درشتی در پ.ک.ک هم چون سکینه جانسیز که به نوعی بازوی دیپلماتیک این حزب در اروپا و مسؤل جمع آوری کمک مالی هم بوده، حتماً زیر نظر

دائمی دستگاه امنیتی فرانسه قرار داشته است و کسانی که به قصد جانش نزد او رفته اند نمی توانند از دید مأموران فرانسوی پنهان مانده باشند.

از سوی دیگر، رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه از فرانسه خواسته است تا در مورد قتل این سه فعال زن تحقیقاتی فوری انجام دهد.

اردوغان، هم چنین از فرانسوا هولاند، رئیس جمهور فرانسه خواست تا درباره تماسش با پ.ک.ک که از نظر ترکیه گروهی تروریستی به شمار می رود، توضیح دهد. این درخواست نخست وزیر ترکیه پس از آن صورت گرفته که هولاند گفته بود که با یکی از این سه فعال کرد آشنائی دارد.

از سوی دیگر، بعید به نظر می رسد که دولت ترکیه، در شرایط موجود رسماً حکم ترور آن ها را صادر کرده باشد آن هم در خاک فرانسه. در نتیجه این شک و گمان هم وجود دارد که قدرت هائی در ارتش و درون میت، دست به چنین اقدامی بزنند.

و یا این که گرگ سازی خاکستری، این جریان فاشیستی که به محافظی در درون حاکمیت ترکیه مرتبط است احتمالاً این عملیات ترور را هدایت کرده است.

البته در این میان، برخی نیز این ترور را به حکومت اسلامی، حکومت سوریه و یا اختلافات درونی خود پ.ک.ک نسبت می دهند که چنین نظریه هائی چندان پایه و اساس منطقی ندارند.

این شیوه ترور، نظریه های مختلف را تقویت می کند. چون که قاتلان، پس از آن که ده یازده گلوله ای با سلاح مجهز به صدا خفه کن در تن قربانیان خالی کرده اند، به راحتی در را پشت سر بسته و رفته اند.

در هر صورت به نظر می رسد ترور پاریس، بسیار حرفه ئی سازماندهی و اجراء شده باشد، حتی پوکه های برجای مانده در صحنه قتل هم که ظاهری آماتوری به ترور داده، به باور کارشناسان می تواند نشانه دیگری از حرفه ئی بودن و شیوه ای برای رد گم کردن باشد.

این سه فعال زن روز پنجشنبه ۱۰ جنوری ۲۰۱۲ برابر با ۲۱ جدی ۱۳۹۱، در مرکز اطلاع رسانی کردها در شهر پاریس به قتل رسیدند. گفته شده هر سه نفر از ناحیه سر هدف گلوله قرار گرفتند.

جمع بندی

جنایت کاری حکومت مرکزی ترکیه هم چون حکومت های مرکزی ایران، عراق، سوریه، مداوم و مستمر مردم کرد را سرکوب کرده اند و هر نوع حق طلبی و اعتراض مردم کرد به این همه بی حقوقی تحت عنوان «تجزیه طلبی» با گلوله جواب داده اند. گفته می شود تا به حال حملات نیروهای دولتی به کردستان و پ.ک.ک حدود ۳۰ الی ۴۵ هزار کشته بر جای گذاشته که اکثریت آن ها مردم عادی بوده اند.

آن چه در بالا گفته شد، برخوردهای غیر انسانی حکومت ترکیه، با مردم کرد است. لازم است که حل مسأله کرد از موضع سیاسی، انسانی، اجتماعی و فرهنگی برابری طلبانه و عدالت جویانه مورد حمایت همه جانبه داخلی و بین المللی قرار گیرد.

کردها در داخل مرزهای چهار کشور همسایه پراکنده هستند و به نظر می رسد تغییر وضعیت کردها در هر یک از این چهار کشور، تأثیر بسزائی در کشورهای دیگر خواهد داشت. در این میان، حکومت های ترکیه و ایران احساس خطر بیش تری می کند،

ترکیه از یک سو، تحت فشار اتحادیه اروپائی است تا حقوق سیاسی و فرهنگی کردها را به رسمیت بشناسد و از سوی دیگر، حدود یک سوم از ترک های مقیم اروپا کرد هستند، که به نوبه خود این فشارها را تشدید می کنند.

مسأله کرد، دردناک ترین و پیچیده ترین مسأله ای است که حکومت های ترکیه از زمان تأسیس جمهوری ترکیه با آن روبه رو است اما هرگز حقوق مردم کرد را رسمیت نداده اند.

با در نظر گرفتن شرایط جدید منطقه ئی می توان گفت مسأله کرد مانند مسأله فلسطین به یک معضل پیچیده است. از این رو، اگر مسأله کرد در این منطقه بحرانی، جوابی شایسته و درخور انسان به ویژه مطالبات مردم کرد را برآورد نکند احساس امنیت در آن، رویائی بیش نخواهد بود.

حکومت ترکیه، از یک سو تحت فشار اروپا ناگزیر است حقوق مردم کردها را به رسمیت بشناسد و از سوی دیگر، امنیت داخلی خود را تأمین نماید.

اعتصاب غذای هفتاد روزه بیش از هفتصد زندانی سیاسی پ.ک.ک یکی از مهم ترین اخبار سیاسی ترکیه در سال ۲۰۱۲ بود. درباره انگیزه های این اعتصاب عظیم مقالات و یادداشت های فراوانی نوشته شد و نه تنها در میان تحلیل گران ترکیه، بلکه در میان فعالان سیاسی و رسانه ئی منطقه ئی و بین المللی نیز کم نبودند شمار افرادی که این اقدام را یک عمل بی نتیجه دانستند. در حالی که این موضوع به یک بحران سیاسی جدی برای ترکیه تبدیل شد و اردوغان و دولتش ناچار شدند در برابر زندانیان کوتاه بیایند.

یکی دیگر از موضوعاتی که شایان ذکر است، توجه گسترش عملیات های پ.ک.ک علیه نیروهای دولتی در سال ۲۰۱۲ بود. یعنی در سالی که اجازه ندادند حتی اوجالان حتی یک بار با وکلای خود دیدار کند. گفته می شود که در این سال بیش از ششصد چریک پ.ک.ک در درگیری با نیروهای حکومتی جان خود را از دست دادند. شاید همین دلایل، اردوغان را وادار ساخت تا به پشت میز مذاکره برگردد.

شاید سال ۲۰۱۳، برای مردم کردستان ترکیه، سالی پر بار باشد و بتوانند خواسته ها و مطالبات به حق و علانۀ خود را بر حکومت ترکیه تحمیل کنند و تنها از طریق مبارزه آزاد سیاسی در درون ترکیه، اهداف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی خود را دنبال نمایند.

بی شک، خلع سلاح برای پ.ک.ک عواقب زیادی در پی دارد. زمین گذاشتن اسلحه برای یک حزب مسلح، به معنی تسلیم محض است و این با فلسفه مبارزه مسلحانه مغایرت دارد. به علاوه چند سال پیش، خلع سلاح شدن مگر این که واقعاً شرایطی در ترکیه به وجود آید که مردم کرد به معنای واقعی حق یک سان و برابری با شهروندان ترک داشته باشد. در حالی که در حال حاضر چنین شرایطی، حتی قابل تصور هم نیست.

ضروری است که پ.ک.ک، از فاجعه پیش آمده برای ببرهای "تامیل" درس بگیرد. یعنی پ.ک.ک اگر به همین سادگی سلاح های خود را به زمین بگذارد به سرنوشت جنبش ببرهای "تامیل" دچار خواهد شد که زیر سنگین ترین و خشن ترین حمله های ارتش سریلانکا به کلی نابود شدند. جنبش ببرهای "تامیل" از زمان استقلال جزیره سیلان که بعدها سریلانکا نام گرفت شکل گرفت. "تامیلی" ها سی سال مبارزه کردند و پس از توافق با دولت سلاح های خود را به زمین گذاشتند و بلافاصله از سوی دولت و ارتش سریکانا قتل عام شدند.

"تامیل" ها، حدود ۱۵ درصد جمعیت ۲۱ میلیون نفری سریلانکا هستند و عمدتاً در شمال جزیره به سر می برند سال هاست که قربانی سرکوب و نسل کشی در این کشور هستند؛ موج تنش های سیاسی و جنگی که در طول یک ربع قرن، بیش از ۷۰۰ هزار کشته و میلیون ها آواره بر جای گذاشته است. حدود ۶۰ میلیون از "تامیل" ساکن هندوستان هستند. چند سال پیش «مرکز مطالعاتی گروه بحران بین المللی»، طی گزارشی اعلام کرده که در مراحل نهائی جنگ داخلی سریلانکا دست کم ۳۰ هزار غیرنظامی کشته شدند. حتی گروه های حقوق بشر وابسته به سازمان ملل نیز نیروهای دولتی را متهم به محدود کردن دسترسی اقلیت "تامیل" به دارو و مواد غذایی در طول جنگ کردند!

چگونگی دستگیری و دادگاهی و محاکمات و دفاع اوجالان را در کتابی به نام «تاریخ شرمسار مردم کرد» را در سال ۲۰۰۱ نوشته ام و توسط نشر و کتاب ارزان منتشر شده است از جمله در صفحه ۹۶ این کتاب، از یک گزارش تحقیقی که از سوی کارشناسان دانشکده جامعه‌شناسی دانشگاه آتاتورک در مورد مسأله کوچ در کردستان ترکیه انجام داده اند، نشان می‌دهد که «براساس آمارهای رسمی ۲۱ درصد مردم مناطق کردنشین زیر خط فقر زندگی می‌کنند. در این تحقیق، تخلیه اجباری روستاها و خراب کردن منازل روستائینان، مجبور کردن مردم به همکاری با نیروهای نظامی و نگهداران روستا و دولت، به عنوان عوامل اصلی کوچ مردم کردستان معرفی شده است. (ص ۹۴) ۸۴ درصد از کسانی که آماده به کار هستند، اظهار می‌دارند که دولت به اندازه کافی خدمات اجتماعی را به این منطقه اختصاص نمی‌دهد. این هم یکی از عوامل اصلی و مهم کوچ مردم از کردستان به شمار می‌آید. (ص ۹۶)

هر چند که پ.ک.ک، سیاست‌های نادرست بسیار نادرستی داشته و هنوز هم دارد اما آن را نمی‌توان با وحشی‌گری‌های دولت و ارتش ترکیه که به بهانه سرکوب پ.ک.ک و قوانین و سیاست‌های ارتجاعی چون «حفظ تمامیت ارضی کشور» و... دست کم صد سال است کردکشی می‌کند در یک ظرف قرار داد. دولت‌های ترکیه تاکنون هیچ جوابی به خواسته کردها نداده اند. خواسته‌های اصلی اکثر کردهای ترکیه فارغ از تعلقات سیاسی شان برای خاتمه به تبعیض و نابرابری و سرکوب است. آن‌ها، می‌خواهند از حقوق یک سان هم چون سایر شهروندان ترکیه برخوردار باشند. آن‌ها خواهان آزادی کامل فرهنگی و استفاده از زبان کردی در همه جنبه‌های زندگی از جمله سیاست، مطبوعات، و فرهنگ هستند.

یک شنبه ۱ دلو ۱۳۹۱ - بیستم جنوری ۲۰۱۳